

TENTOONSTELLING

PRINT & PAINT

350 jaar bloemen op katoen

Vanaf 26 mei kan je onze unieke collectie beschilderde en bedrukte katoenen stoffen komen bewonderen. Enkele kamers zijn voor het eerst publiek toegankelijk.

We combineren dit bijzondere verhaal met tientallen bruiklenen van het Antwerpse ModeMuseum, nooit eerder getoonde interieur-zichten en werken van hedendaagse kunstenaars.

Cecilia Paredes ging aan de slag met het 19de-eeuws motief met vogels en bloemen

Liefde voor katoen

In vijftien kamers van het kasteel zijn de muren bespannen met zogenaamde sitsen. Dat zijn katoenen stoffen die in India of Europa werden beschilderd of bedrukt. De oudste stukken dateren uit het midden van de 17de eeuw en de jongste werden pas in 1967 geplaatst. Allemaal samen vormen ze een unieke collectie: in geen enkel kasteel in Europa zijn er meer sitsen te vinden dan in Hingene.

PRINT & PAINT vertelt waar deze liefde voor beschilderd en bedrukt katoen vandaan komt. In de 16de eeuw werden de eerste sitsen ingevoerd uit India. De motieven met exotische planten en bloemen spraken tot de verbeelding, de stoffen waren veel dunner dan wol of linnen en ze behielden hun heldere kleuren zelfs na veelvuldig wassen. Het succes nam toe vanaf de 17de eeuw, toen de grote handelscompagnieën zorgden voor een permanente aanvoer. Naast de dure, veelkleurige en met de hand beschilderde stoffen voor

de elite importeerden ze ook bedrukte stoffen met slechts enkele kleuren die werden gekocht door de lagere klassen. De sitsen werden gebruikt als kledingstoffen, maar ook als spreien, tafelkleden, meubelstoffen, gordijnen en wandbespanningen. Om tegemoet te komen aan de groeiende vraag ontstonden er vanaf de 18de eeuw ook in Europa katoendrukkerijen.

Technologie, chemie en restauratie

In de tentoonstelling maak je kennis met de technologische en chemische aspecten van het productieproces. Hoe werden de stoffen beschilderd of bedrukt en hoe ontstonden de verschillende kleuren? Je ziet 18de-eeuwse drukblokken, stalenboeken en kleurstoffen, maar ook een opmerkelijk werk van de Indiase kunstenaar Renuka Reddy uit Bangalore. Ze schilderde een reproductie van een wandbespanning uit het kasteel en ze bewaarde een staal van elk van de tien (!) stadia die er nodig zijn om een sits te maken.

Ook het verhaal van de restauratie komt aan bod. Toen de provincie het kasteel in 1994 kocht, konden de wandbespanningen maar op het nippertje worden gered. Terwijl het kasteel stapje voor stapje in ere werd hersteld, bleven ze bewaard in verschillende depots. Voordat de sitsen konden worden teruggeplaatst, werden ze zo veel als mogelijk gereinigd en ontsmet. Beeldbewerker Frederik Hulstaert reconstrueerde ontbrekende stukken die digitaal werden gedrukt. Textielrestauratrice Jefta Lammens naaide de nieuwe stukken in de oude stoffen, herstelde minutieus alle scheuren en gaten en voorzag alle panelen van een beschermend gaas. In enkele kamers waren de historische bespanningen te sterk beschadigd en kwam er een digitale reproductie in de frisse, oorspronkelijke kleuren.

Adellijke bruiklenen

Uit andere, nog bewoonde, kastelen weten we dat naast de wanden ook de overgordijnen,

Caroline d'Ursel (?), *Auguste d'Ursel in zijn appartement op de tweede verdieping in het kasteel van Hingene* (ca. 1847–1860) • © Château d'Ursel, Durbuy • foto © Frederik Hulstaert

bedgordijnen, spreien, kussens en meubelbekledingen bespannen waren met katoen. Dat is goed te zien op foto's en meubels uit 'la chambre de la belle indienne' in het kasteel van Hex en het salon van het kasteel van Attre.

Verder ontdek je enkele nooit eerder getoonde schilderijen die we terugvonden bij afstammelingen van de 19de-eeuwse bewoners. Zowel Léo d'Ursel als zijn achternichte May poseerden in de kleine salon. Je kijkt binnen in de slaapkamer van Caroline d'Ursel en twee aquarellen tonen het appartement van Auguste d'Ursel, terwijl hij gemoedelijk zijn krant zit te lezen. De wandbespanningen in zijn alkoof waren bewaard, maar die van de muren niet. Dankzij deze aquarellen weten we dat hetzelfde motief de hele kamer sierde en konden we haar het oorspronkelijke uitzicht teruggeven.

De grote salon werd verschillende keren afgebeeld. Een prachtige gouache toont de kamer toen ze nog behangen was met sits en gevuld met bijpassende meubels. Ook na de plaatsing van het roze Chinese behang bleef de salon een geliefd onderwerp voor aquarellen. Een zeldzame rol behang die nooit werd opgehangen, heeft nog de felle kleuren van meer dan 150 jaar geleden. Bij het blauwe Chinese behang tonen we de brief die twee gravinnetjes er in 1877 achter verstopten.

Bloemen op kleding

Voor het bespannen van wanden werden in de 18de eeuw vooral sitsen met grote motieven gekozen, zoals bijvoorbeeld levensbomen. De familie d'Ursel maakte echter een andere keuze. In Hingene vinden we uitsluitend kleine motieven van bloemen en planten, die normaal als kledingstof werden gebruikt.

Dat blijkt duidelijk uit de tientallen bruiklenen van het Antwerpse ModeMuseum, deels afkomstig uit de vroegere privécollectie van Jacoba de Jonge. In het hele kasteel vind je sjaals en sjerpen, stalen en sjablonen, jakken en japonnen, rokken en capes, een gilet, een kamerjas en een mysterieuze kraplap. Ze illustreren hoe er in Europa werd geëxperimenteerd met druktechnieken op stof, maar vooral hoe immens populair sitsen waren in de 18de en de 19de eeuw.

Een verrassende kijk

Net als in onze vorige tentoonstellingen *SWEET 18. Hedendaagse kunst, mode en design geïnspireerd door de 18de eeuw* en *The Beauty of the Beast. Dierenkunst van oude en nieuwe meesters* combineren en confronteren we het historische verhaal met werk van hedendaagse kunstenaars en ontwerpers. We kozen zowel voor jonge textielkunstenaars als voor gevestigde

Links: een laat 18de-eeuwse kamerjas die door heren van stand op informele momenten werd gedragen · © Jacoba de Jonge
 Rechts: Emilie Faïf, *Excroissance* (2006) · © Emilie Faïf

waarden uit andere disciplines. Soms is de inspiratie erg letterlijk, soms zijn de verwijzingen eerder subtiel. De hedendaagse kunst biedt een verrassende kijk op de technieken, patronen en kleuren uit het historische luik van deze tentoonstelling.

De Peruviaans-Amerikaanse kunstenaar Cecilia Paredes ging aan de slag met het 19de-eeuws motief met vogels en bloemen dat ooit het kabinet van de hertogin sierde. Haar werk is het campagnebeeld van *PRINT&PAINT*. Verder ontdek je werk van Les Monseigneurs (BE), Bruno Cattani (IT), Pablo Piatti (AR), Kristine Fornes (NO), Alice Pilastre (FR), Isabel Devos (BE), Camille Dufour (BE), Aiko Tezuka (JP), Clothilde Gosset (FR), Elise Peroï (BE), Emilie Faïf (FR), Dirk van Saene (BE), Dries Van Noten (BE), Elsje Janssen (BE) & Markus Akesson (SE).

PRINT&PAINT.

350 JAAR BLOEMEN OP KATOEN

PRAKTISCH

Van 26 mei tot en met 9 oktober 2022

Toegang 12 euro · gratis voor kinderen t.e.m. 12 jaar

INDIVIDUELE BEZOEKERS

Individuele bezoekers zijn welkom op zon- en feestdagen, telkens van 13 tot 18 uur. In de zomerbar kan je nagenieten met een Cuvée Antonine.

GROEPSBEZOEK

Op alle andere dagen ontvangen we groepen onder leiding van een gids (na reservatie). Voor of na de rondleiding geniet je in de spiegelzaal van een glaasje cava, koffie met taart, een degustatie met Cuvée Antonine of een uitgebreide afternoon tea.

RONDELEIDING VOOR INDIVIDUELE BEZOEKERS

Op donderdagen 28 juli en 25 augustus organiseren we om 14 uur een rondleiding voor individuele bezoekers. Hiervoor kan je individueel of met enkele personen inschrijven. Wij stellen dan zelf een groep van 15 personen samen en reserveren een gids. Na de rondleiding sluit je af met een afternoon tea.

Voor meer informatie, reservatie of een programma op maat kan je terecht op www.kasteeldursel.be of 03 820 60 10.